

PRESSITEADE

Patarei merekindlus valiti Euroopa 7 enim ohus oleva mälestise hulka 2016. aastal

Haag / Luksemburg, 16. märts 2016. Ererouyki arheoloogiamälestis ja Ani Pemza küla **Armeenias**, Tallinna Patarei merekindlus **Eestis**, Helsingi Malmi lennujaam **Soomes**, Colbert'i pöörsild Dieppes **Prantsusmaal**, Kampose piirkond Chioses **Kreekas**, Padua Püha Antoniuse klooster Extremaduras **Hispaanias** ja Hasankeyfi iidne linn ja selle ümbrus **Türgis** kuulutati **Euroopa 7 enim ohus oleva mälestise hulka Euroopas aastal 2016**. Sellise teate edastasid Euroopa juhtiv muinsuskaitseorganisatsioon Europa Nostra ja Euroopa Investeerimispanka Instituut (EIB) täna avalikul esinemisel Ateneo Venetos Veneetsias, Itaalias.

Need Euroopa kultuuripärandi pärlid on tõsisel ohus – ressursside või oskuste puudumise, hooletuse või küündimatute planeeringute tõttu. Seetõttu vajavad need paigad kiiret tegutsemist. Ekspertid külastavad Euroopa enim ohus olevaid paiku ning aasta lõpuks töötatakse välja teostavad plaanid mälestiste päästmiseks. Programmi “7 enimohustatud” toetab Europa Nostra koostööprojekti “Kultuuripärand peavooluks” raames Euroopa Liidu programm Loov Euroopa.

Lisaks ülalnimetatud seitsmele objektile otsustasid Europa Nostra ja Euroopa Investeerimispanka Instituut eraldi välja tuua nii Euroopa kui kogu maailma jaoks üliolulise ohus oleva mälestise: **Veneetsia laguuni Itaalias**. See otsus sündis rahvusvahelise ekspertide rühma tungiva soovitusel põhjal ([vt eraldi pressiteade](#)).

Euroopa Nostra president maestro **Plácido Domingo** märkis: “Nimekiri 7 enim ohus oleva mälestise kohta juhiv tähelepanu Euroopa kultuuri- ja looduspärandi haruldastele näidetele, mida ähvardab oht igaveseks kaduda. Kõigi nende objektide päästmiseks tegutsevad aktiivselt kohalikud kogukonnad, et säilitada meie ühise ajaloo mälestusmärgid, kuid kogukonnad vajavad laiapõhjalist toetust. Euroopa Nostra nimel palun ma riiklikke ja üle-Euroopalisi võimukandjaid ja otsustajaid, nii avalik-õiguslikke kui erasektorit, ühendama jõud Euroopa Nostraga, et kindlustada neile ohustatud paikadele kindel tulevik. Meie ühise pärandi päästmine hävimisest loob arvukalt sotsiaalseid ja majanduslikke hüvesid mitte ainult sealsetele piirkondadele ja riikidele, vaid tervele Euroopale, nagu Euroopa Liidu institutsioonid ühe sagedamini kinnitavad ja mida selgelt kajastab ka Europa Nostra hiljuti avaldatud uuring „Kultuuripärand on Euroopa jaoks oluline“.

Euroopa Liidu volinik hariduse, kultuuri, noorsoo ja spordi alal **Tibor Navracsics** kommenteeris teadet Euroopa 7 enim ohus oleva mälestise kohta järgmiselt: “Kultuuripärand on meie lahutamatu osa ja väljendab seda, kes me inimestena oleme. Me ei tohi suhtuda pärandisse kui millessegi enesestmõistetavasse. Vastupidi, me peame pärandit hoidma ja kaitsma, et see elusana püsiks. Just sel põhjusel teeb Euroopa Liit koostööd piirkondade ja linnadega ning aitab neil säilitada oma mälestisi. Meie eesmärk on aidata kaasa sellele, et kohalikud elanikud avastaksid endi jaoks kultuuripärandi ja saaksid sellest osa, ning tagada, et kohalikud elanikud saaksid kaasa rääkida selles, kuidas nad soovivad oma pärandit arendada ja hallata. Kultuuripärand on võimas vahend inimeste kokkuvuimiseks, avatud ja salliva ühiskonna ehitamiseks – tänapäeval on see olulisem kui kunagi varem.“

“Hästi läbi viidud muinsuskaitse ja looduskaitse projektid panustavad nii majanduslikult kui sotsiaalselt väga olulisel määral regionaalarengusse ning linnakeskkonna uuendamisse kogu Euroopas. Just seetõttu osalevad Euroopa Investeerimispanka Instituut ja Euroopa Komisjon aktiivselt programmis „7 enimohustatud“, lisas Euroopa Investeerimispanka Instituudi dekaan **Francisco de Paula Coelho**.

Euroopa Nostra ja Euroopa Investeerimispanka Instituut koos teiste partnerite ja kandidaatide esitajatega külastavad seitset väljavalitud paika, et lähikuudel kohtuda sealsete otsustajatega. Muinsuskaitse spetsialistid ja rahanduseksperdid annavad vajalikku tehnilist nõu, leiavad võimalikke rahastamisallikaid ja mobiliseerivad laiapõhjalise toetuse.

Euroopa 7 enimohustatud aastal 2016 valis välja Europa Nostra juhatus lõppvooru pääsenud 14 mälestise hulgast. Lõppvooru nimekirja pani kokku ajaloo, arheoloogia, arhitektuuri, konserveerimise spetsialistidest, projekti analüütikutest ja rahanduseksperdist koosnev žürii. Kandidaate esitasid Europa Nostra laia võrgustiku hulka kuuluvad kodanikuühendused ja avalik-õiguslikud organisatsioonid tervest Euroopast.

Programmi “7 enimohustatud” algatasid 2013. aasta jaanuaris programmi asutajaliikmed Europa Nostra ja Euroopa Investeerimispanka Instituut koos assotsieerunud partneri Euroopa Nõukogu Arengupangaga. Programm võttis eeskuju samalaadsest USA „National Trust for Historic Preservation“ juhitud edukast projektist. „7 enimohustatud“ ei ole rahastusmehhanism. Programmi eesmärgiks on olla abivahend tulemusteni viivate tegevuste käivitamiseks ja levitada mõtet „eeskuju jõust“.

Esimest korda esitleti Euroopa 7 enimohustatud mälestist 2013. aasta juunis Ateenas, järgmisi 2014. aasta mais Viinis – linnades, kus Europa Nostra pidas oma muinsuskaitsekongresse.

KONTAKTID AJAKIRJANIKELE:

Europa Nostra

Joana Pinheiro, jp@europanostra.org

T. +31 70 302 40 55; M. +31 6 34 36 59 85

European Investment Bank Institute

Bruno Rossignol, bruno.rossignol@eib.org

T. +352 43 797 07 67; M. +352 62 134 58 62

Eesti Muinsuskaitse Selts

Helle Solnask, helle@muinsuskaitse.ee

T. +372 5051781

Trivimi Velliste, trivimi.velliste@gmail.com

T. +372 5135652

LISATEAVE

<http://7mostendangered.eu/>

twitter.com/europanostra

youtube.com/user/EuropaNostraChannel

LANGUAGE VERSIONS PER SITE

HIGH RESOLUTION PHOTOS

Patarei merekindlus Tallinnas, Eesti

Patarei merekindlus Tallinna lahe kaldal on suurim ja võimsaim klassitsistlik kaitserajatis Eestis. Merekindluse rajamist alustati 1829. aastal Vene tsaar Nikolai I korraldusel, kompleks valmis 1840. aastaks. Merekindlus hõlmab üle nelja hektari suurust ala ja koosneb kaarekujulisest mere poole avanevast 247 meetri pikkusest tiivast, kahest külgtiivast (kumbki 124 m pikkused) ja mortiiapatarist. Kompleksil on olnud mitmeid erinevaid funktsioone, mis kajastavad Eesti keerukat ja dramaatilist ajalugu. Aastatel 1920-2005 tegutses Patareis vangla - rahvusliku vabadusvõitluse sümbol nii kommunismi kui natsismi režiimide vastu.

Patarei hooned on tühjana seisnud üle kümne aasta ning on selle aja sees näinud ka palju vandaalitsemist. Kasutuseta hooned lagunevad kiirelt karmide ilmastkuulude ja peremeheta oleku tõttu. Nii katus kui aknad on katki ja lasevad sisse vihma ja lund, vesi on tõsiselt kahjustanud puitkonstruktsioone ja paekivist seinu. Seinad on püsivalt niisked, eriti keldris ja esimesel korrusel. Hoonekompleksi mitmed osad on küllastajatele suletud, kuna ei ole võimalik tagada inimeste ohutust. Patarei vajab kiiret abi, et peatada lagunemine ja päästa hooned lõplikult hävingust.

Eesti Muinsuskaitse Selts, kes esitas Patarei 7 enimohustatu 2016. aasta programmi, teeb ettepaneku Patarei merekindluse täiemahuliseks ennistamiseks. Hoonetesse võiksid mahtuda mitmed muuseumid, kultuuri- ja loomekeskus, hotell, või kontorid ja elukorterid. Eesti Muinsuskaitse Seltsi arvates on Patareil head eeldused kujuneda Läänemere piirkonna üheks olulisemaks turismiattraksiooniks koos naabruses asuva Tallinna vesilennukite angaariga, mis pälvis 2013. aasta Europa Nostra/ Euroopa Liidu muinsuskaitse peauhinna, UNESCO maailmapärandi nimekirjas olevate Tallinna Vanalinna ja Helsingi Suomenlinna merekindlusega.

Eesti Sõjamuuseum, Soome Sõjamuuseum, Läänemeremaade Külma Sõja Võrgustik, Eesti Sõjaajaloo Selts, Sihtasutus Mänguväljaku Fond, Säästva Renoveerimise Infokeskus teevad koostööd, et ajalooline Patarei merekindlus saaks taastatud. Patarei merekindlust haldab **Riigi Kinnisvara Aktsiaselts (RKAS)**.

Taustainfo

Europa Nostra on üle-Euroopaline valitsusväliste muinsuskaitse seltside ja ühenduste katusorganisatsioon, keda toetab lai võrgustik avaliku ja erasektori organisatsioonide, ettevõtete ja üksikisikuid. 40 Euroopa riigis tegutsev Europa Nostra esindab kodanikuühiskonda, kes on pühendunud Euroopa kultuuri- ja looduspärandi kaitsele ja tutvustamisele. Europa Nostra asutati 1963. aastal ja on tänaseks tunnustatud kui kõige esinduslikum muinsuskaitsevõrgustik Euroopas. Europa Nostra president, maailmakuulus ooperilaulja ja dirigent **Plácido Domingo** teeb väsimatut tööd Euroopa ohustatud mälestiste, kultuurilooliste paikade ja maastike kaitseks, eeskätt programmi "7 enimohustatud" raames. Suurepärasteid ja järgimist vääriavad eeskujuksid kultuuripärandi kaitstes esitleb Europa Nostra avalikkusele Euroopa Liidu/ Europa Nostra muinsuskaitse auhindade näol. Europa Nostra teeb tihedat koostööd ka Euroopa erinevate kultuuripärandi strateegiate ja poliitivate väljatöötamisel ja ellu rakendamisel, eeskätt dialoogis Euroopa institutsioonidega ning juhtides võrgustikku European Heritage Alliance 3.3.

European Investment Bank Institute (EIBI) Euroopa Investeerimispanga Instituut aitab ellu viia erinevaid Euroopa algatusi ühise kasu nimel. Instituut loodi osana Euroopa Investeerimispanga Grupist jaanuaris 2012, et aidata panustada sotsiaalvaldkonna, kultuuri, hariduse ja teadustegevuse saavutusi majanduslikku ja sotsiaalsesse arengusse Euroopas. Instituudi tegevuse kohta lähemalt saab lugeda kodulehelt: <http://institute.eib.org/>

Loov Euroopa on Euroopa Liidu programm, mis toetab kultuuri ja loomingulisi tegevusalasid, võimaldades neil panustada töökohtade loomisesse ja majanduse kasvu. Loova Euroopa eelarve aastateks 2014-2020 on 1,46 miljardit eurot, sealt saavad toetust organisatsioonid, kes tegutsevad muinsuskaitse, etenduskunstide, kujutava kunsti, interdistsiplinaarsete kunstide, kirjastuse, filmi, TV, muusika ja videomängude vallas, ning samuti tuhandeid elukutselisi kunstnikke, kultuuripärandi spetsialiste ja audiovisuaalseid kunstnikke. Rahaline toetus võimaldab neil teha koostööd kolleegidega terves Euroopas, jõuda uute auditooriumiteni ning arendada uusi oskusi, mida nõuab praegune digiajastu.